

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH

Predplatná cena:
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stípcovenc
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálne opravy.

Bol ráz jeden zemepán, skúpaň hodný. Na svojom panstve mal aj jednu farnosť, ktorej bol patrónom. A bol on tým patrónom až veľmi liberálnym. O veľké dôchodky panstva zaujímal sa síce veľmi, ale tým menej staral sa o povinnosti, ktoré sa ho ako patróna farskej budovy a chrámu týkali. Keď svalil sa múr na farskej záhrade, na miesto neho dal postaviť parkan zo starých dosák a tomuto spravil malú striešku. Keď strieška aj so starým parkanom čoskoro zhnila, nahradil všetko živým plotom. Ako hovorím, bol on veľký skupáň a vymyselník. Aby staviská fary a kostola nepopadaly, mal veľkú starosť o strechy. Obloky, dvere, múry, vakovka a čo inšie, o to mu nešlo: hlavné bolo len, aby sa strechy staré vždy opravovali. To ho nestálo veľa, a múry stavisk boly aspoň pred tým daždom vždy chránené. A keď sa ten-ktorý múr predsa vyvalil počínal, tomu sa odpomohlo pilliermi drevenými, a na uble stavisk aj z pálenej tehly postavenými. Na celom okolí nebolo vídať nikde tak opustených, strašlivých stavisk, ako boly naveky plácané a flakované budovy fary a kostola nášho patróna-skupáňa.

Takéhoto nepodareného patróna-skupáňa má aj ubohá vlasť naša vo svojej vláde novej, staroliberálnej. Ale to u nás aj tak všetko vyzerá. Naše zákony, naše práva občianske, naše verejnoprávne poriadky, naše úrady, hospodárstvo naše a všetko, čo v krajine tejto nosí na sebe pečaf liberalizmu: to všetko samá naničhodná flakovka. Základnej opravy od zafatých liberálov nikto neočakávajú.

Ale áno, o tie strechy, ači o prístrešia svoje starajú sa páni liberáli až veľmi. Pre pánov ablegátov, pre ministrov a iných vyšších úradníkov je starosť dosť. — O ostatnie stavingie krajiny, o tie múry, to jest o ľud ale nieto žiadnej starosti. Táto čiastka budovy krajinskej môže byť ošarpaná, biedna, môže byť na polutovanie a na posmech svetu znivočená.

Kto s pozornosťou sprevádza nové plány Tiszove, zaraz nahliadnúť musí, že pánu Tiszovi ide tiež len o takú mizernú flakovku, a nie o národ. Nech sú len pomocné piliery jeho vlády vystavené a ubezpečené: ostatné všetko môže smeľe pán čert pobrať. A pán Tisza znamenité vie rozoznať to, ktoré sú to tie jeho isté piliery pomocné, ktoré udržia vládu jeho ešte aj vtedy, keby ináč celá krajina a národ celý mal do milosti toho čerta (nech sa prepadne) upadnúť.

Tieto isté, pomocné piliery sú vlády Tiszovej: židia-kupci bohatí, a potom úradníctvo štátne i stoličné. Preto zalichotil sa pán Tisza židom tak, že od prvopočiatku svojho novoliberálneho vladarenia dáva cítiť židom-kupcom, že krajina táto so všetkými zákonami a ustanovizňami je hlavne len pre židov-kupcov zariadená. Nové investície o železniciach, obchodné smluvy, nádejny zákon o obnove volebného práva, bratrickovanie Tiszovo so židovskými Košuthistami a so židovskými socialdemokratmi poskytujú istú zábezpeku pánom židom ohľadom toho, že nová vláda pojde židom vo všetkom tom na ruku, kdekolvek jednaf sa bude o záujmoch židovstva a o potlačení pohybov seabavedomého kresťanstva. — Ponevác ale židia-kupci bez výdatnej pomoci vládno-liberálnych úradníkov len málo by dosiahnúť mohli: preto

vymyslel Tisza výdatnú podporu poskytnúť aj svojim otrockým úradom. Slobodu židovských prefikaných obchodov majú napomáhať tedy staré zákony a nové investície; liberálno-vládni úradníci ale obdržia z milosti židom priateľskej vlády a z mozoľov ľudu hojné platy.

Práve teraz pojednáva sa zákon o povýšení platu úradníkov štátnych a stoličných; zatým nasledovať bude sriadenie platu notárov a železničiarov.

Ludová strana je strana ľudu chudobného kresťanského, a je nie strana úradníkov. No strana naša pri tom všetkom ochotne uznáva, že áno, potrebné je starať sa aj o slušnú výživu úradníkov. Ale pri tejto starosti nesmieme zabúdať na ľud, lebo keď ľud nebude mať z čoho platiť porcie, vtedy sme nie oprávnení odhlasovať 30—40 millionov na popravenie plátov úradníkov. A keď páni úradníci cítia *krivdy svoje*: nech sa im páči uznať, že aj ľud, ich platiaci, je strašno ukrivdený a je odkázaný tiež na aké-také poriadky, aby sa tomu ľudu chudobnému uchádzalo tiež voľajakej úľavy.

V tomto smysle ohlásili sa boli ablegáti ľudoví, zvlášte Buzáth, Darányi a Csernoch, ktorí rozhodne žiadali, aby sa spolu s povýšením platu úradníkov ustálilo i minimum (t. j. najmenšia možnosť) výživy pre chudobu, ktorú ani odaniť, ani exekvovať by nebolo slobodno. Ľudoví ablegáti žiadali totiž, aby každý človek chudobný, ktorý nemá viacej majetku ako 1200 korún, aby takýto ani žiadnej porcie platiť, ani exekvovaný byť nemohol.

Nuž to vie a uznať musí každý, že za dnešnej doby zo 600 zlatých majetku nemožno slušne sa živiť i s rodinou a k tomu ešte aj strašné poplatky porciové znášať. Uznal to aj sám minister Tisza. Ale tomuto Tiszovi a jeho liberálnym ablegátom neide o múry, t. j. o ľud, ale ide mu len o jeho pomocné piliery: o úradníkov a židov. — Pre týchto ovšem musia sa vynášať priaznivé zákony; pre týchto ovšem musejú sa zinkassovať peniaze; ale ty, nevoľný ľudu kresťanský, čuš, ako voš pod chrasťou, a feš sa z toho, že máš svojich liberálnych ablegátov, ktorí fa na sneme nezastávajú, ktorí sa z tvojich slušných a spravdivých požiadavok spolu s liberálnym ministrom a spolu s liberálnymi židami a úradníkmi iba len vysmievať a rehníť sa vedia.

Nuž tak je to; popravujú sa platy učiteľom, popravujú sa plati slúžnovcom, notárom a pisárom, popravujú sa plati železničiarom, slovom uradnikom a štátnym sluhom všetkým, ale o náprave porciového kľúča a volebného práva ľudu chudobného liberálni ablegáti vaši ani počúť nechcú. Lebo títo páni vás sa neboja, veď vás za pár korún a s trochu strachom aj tak dostanú; ale židia a úradníci sú najväčšie moci a najbezpečnejšie piliery nadvlády protikresťanskej liberálnej; týmto tedy treba pomáhať so všetkých strán. A ty, chudobný ľudu kresťanský? Nuž vás môže, pre liberálov, aj čert pobrať: o vás nemajú strachu páni liberáli, ani starosfi. A ľudova strana — *a ona je v tomto ohľade samotná* — môže kričať za svoju kresťanskú chudobu koľko len chce, to je všetko tolko, ako bys' hrach hádzal na stenu.

Takto robia za vás páni liberáli. A potom prídu pred voľbami medzi vás s usmievacími tvármi a nacigánia vám o svojej láske a proti strane našej až vyše strely, a ty, ľudu ľahkoverný, ráč sa oduševňovať za poriadky liberálne a proti strane kresťanskej ľudovej! Sme všetci v rukách spravdivého Pána Boha, Sudecu nášeho, ale veru je pravda, že to s tým našim kresťanstvom už veľmi smutno vyzerá. Silou mocou usilujú sa ľudia všeliakí odvrátiť pozornosť vašu od krivd kresťanstva a od bojov jeho. Týmto spôsobom zamýšľajú uspať a oslabiť vás, aby v danú príležitosť mohli krky vykrútiť všetkému hnutiu kresťanstva a potvrdiť nadvládu židov.

Kresťania, striezliví a bedliví budte a modlite sa! S.

POLITICKÉ CHÝRY.

Noví liberálni baróni.

Minister Tisza ponáhľal sa veľmi presvedčiť svojich židov o tom, že ich drží za najlepších vlastencov. Nuž a to sa veru aj vie, že židia sú naozaj hrozne tuhí a dobrí vlastenci, veď majú veľa, preveľa peňazí. Chudobný ale kresťanský človek — čo že by mohol byť aký vlastenec? Ten musí čušať a na svoje práva sa nedomáhať, bo ináč bude hneď nebezpečným vlastizradcom.

Za tie liberálno-vlastenecké zásluhy bohatých židov odsluhuje sa teraz pilne pán Tisza. Vonehda dal vyme-

novat žida Pinkusa Herzog za baróna. Teraz sa tento žid bude menovať: osvietený pán barón csetei Herzog Péter. Ale jeden židovský barón — to je Tiszovi málo. Chce ich mať do páru. Jedny segedínske noviny sdeľujú, že Tisza pobarónči ešte jedného žida, asice Alfreda Back, ktorý je v Rábe zemepánom a spolu aj bohatým fabrikantom. Z neho bude zas: osvietený pán báró bégavári Back Alfred. Ale tento Alfred je starý mládenec, s ním by teda to židovské barónstvo vyhynulo. Preto postaral sa Tisza, aby to barónstvo obdržaly aj detká Alfredovho brata, Back Bernáta, o ktorých ešte nikto nevie, aké budú mať záračné zásluhy vlastenecké — peňazí však budú mať tiež hodne po ujcovi Alfredovi. Tak sa hľa vzmáha a buduje jednotný maďarsko-národný štát.

Strajky.

Strajk (stávka) je anglické slovo a označuje organizáciu robotníkov, dľa ktorej srieknu sa medzi sebou a zastavia prácu.

Pred pár týždňami začalo strajkovať tu v Budapešti do 20.000 robotníkov, a síce krajčírí a zámočníci. Krajčírski pomocníci vydržali a donútili majstrov, aby prijali podmienky jejich. Dobili sa víťazstva aj šlosiari. Najnovšie strajkujú aj cukrárski pomocníci. Strajk týchto ešte trvá. Dnes dozvedáme sa, že aj fiakristi idú strajkovať.

Ale najvážnejšie je, že aj železničiarí, a to po celej krajine strajkujú. Dnes (20. apríla) už započali. Cestovatelia, ktorí do Budapešte prišli, nemôžu nazad. To znamená toľko, že celá temer premávka železničná, aj poštová, prestane. Strajkujúcich je do 40.000. Príčina strajku železničiarov je to, že obchodný minister bol prisľúbil železničiarom povýšiť platy. Železniční úradníci sú jediní, ktorým povýšenie platu každý zo srdca dopraje, preto, že sú skutočne veľmi slabo platení, a že majú až veľmi ťažkú službu, potom aj preto, že železniční úradníci najviac osohu prinášajú tak pokladnici štátnej, ako aj širokému obecnstvu.

Dnes (aspoň v Pešti) prestala na západnom nádraží všetka premávka železničná. Dnes sídu sa do Pešti z celej krajiny mnohí železničiarí, aby vynútili to, čo im obchodný minister bol prisľúbil, ale finančný minister previesť odoprel. — Výsledok tohoto spravodlivého boja je zrejmý: Vláda nemôže byť bez učných železničných úradníkov ani za 24 hodín. Teda bude musieť ustúpiť, a železničiarí zvíťazia.

František Rákóczy II. doma.

Zpomedzi tých, ktorí dôsledne bojovali za samostatnosť Uhorska, bol asi prvý a najvýznamnejší František Rákóczy II., ktorý vo vyhnanstve v Turecku zomrel ako príkladne nábožný katolík, a tam aj pochovaný je.

Túžba národa uhorského je od dávna, aby sa pozostatky tohoto hrdinu domov previezly a pamiatka jeho aby bola oslávená. Teraz najmilostivejší kráľ privolíť ráčil, aby sa túžba národa splnila i upravil ministrapredsedu, aby pomýšlal o dovoze pozostatkov Rákóczyho II.

Rusko-japonská vojna.

Dňa 15. t. m. bombardovala japonská flotta Port-Artur, a 16. t. m. útočila zas znovu na ruskú flottu a to so dvoch strán. Ruské zprávy hovoria; že japonské gule nenarobily škody tak veľkej. Medzi iným však druhé čez Berlin dochodiace telegrafické zprávy došly, že ruskú

válečnú lod tak zvanú «Sebastopol» jednu a druhú pancierovu lod «Poltavu» veľmi porúchali o ktorých už aj sám admirál Togo poslal zprávu.

Teraz však s bojišta na suchu už začínajú častejšie dochodiť zprávy, nežli prv. Pri rieke Jalu nepojde to bez krveprelievania. Pred pár dňami oznamovalo sa totiž, že Rusi pri Jale nevyvinú žiaden väčší odpor, utiahnu sa do vnútra Mandžurie a tam skoncentrujú svoju silu. Najnovšia zpráva ale oznamuje, že Rusi na severnom brehu Jaly skoncentrovali asi 20.000 hláv vojska a odhodlaní sú zamedziť príchod Japoncov čez Jalu.

Veľká ztrata Rusov.

Pri tej úžasnej katastrofe, ktorá stihla ruské námorníctvo, utratil život aj najslávnejšie umelec ruský, svetochýrny maliar bitiek Vasil Vasiljevič Vereščagin. Je to taká ztrata, ktorá ohromí celý vzdelaný svet. Veliký umelec bol priateľom admirála Makarova a s jeho lodí chcel vidieť morskú bitku, aby potom všetky hrúzy takejto bitky zvečniť mohol na obraze, jako zvečnil mnoho bitiek ruských — v záujme svetového pokoja. Vereščaginove obrazy s takou prirodzenosťou predstavovali hrúzy vojny, že štetec jeho silnejšie a mocnejšie rozširoval myšlienku pokoja, než všetky spisy a reči. Tým smutnejšie, že hlásateľ pokoja v boji utratil život. Vereščagin pred niekoľkými týždňami s Kuropatkinom a s veľkokniežatom Cyrillom odcestoval do Port-Artura, kde ho očakávala smrť.

Vereščagin narodil sa r. 1841. v Novgorode a chystal sa na námornícku dráhu. Ešte nemal 18 rokov už bol námorníckym officierom, ale majúc nadanie a neodolateľnú náklonnosť k maliarstvu, navštevoval pri tom aj školu maliarsku. Neskôr odišiel do Paríža, kde sa dokončil v umení pri boku majstra Gerome-a. Roku 1867. zúčastnil sa na tej vojenskej výprave, ktorú viedol generál Kauffmann do Turkestanu. Pochodil Boccharu, Samarkand, bol pri Geog-Tepe, kde mal dosť príležitosti zobrazovať kraje a výjavy válečné, jako i výjavy charakteristické pre mravy a obyčaje oných zemí a ich obyvateľstva. Pri Samarkande sa i vyznačil svojou hrdinskosťou. Sám obrátil jednu ruskú zástavu proti presile nepriateľskej. Keď sa vrátil z Asie, šiel do Mníchova a tu spracoval nasbieraný umelecký materiál. Popredný mecenáš ruský, Tretjakov z Moskvy, zakúpil od Vereščagina všetky na tieto vojenské výpravy vzťahujúce sa obrazy a daroval obrazárni Ruskej umeleckej spoločnosti v Moskve.

Veľká časť Vereščaginových obrazov známa je aj u nás, lebo dvarazy vystavil svoje diela aj v Budapešti: r. 1882. v máji a r. 1898. vo februári. Po obidva razy bol aj sám tu a dostalo sa mu mnoho vyznačenia; menovite r. 1882., keď aj prednášal o rusko-tureckej vojne, prijali ho v Budapešti s veľkými ováciami. Roku 1898. vystavil v budove Spoločnosti pre výtvarné umenia v mestskom lesíku 114 väčších-menších obrazov zväčša z vojny Napoleona r. 1812.

A hľa tento veľký umelec, ktorý maloval vojny, aj sám zomrel na bojišti. Zahynul na mori uprostred dnenia kanonov na veľkú ztratu umenia. Rusko oplakáva

v ňom jedného zo svojich najväčších synov, a vzdelaného národy sveta jedného z tých málo vyvolených, ktorí z Božej milosti dokázali veľkosť umu a ducha ľudského.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Dr. Ján Csernoch, ľudový poslanec okresu skalického zadal interpelláciu o regulovaní rieky Moravy. Interpelláciu túto, ako aj danú na ňu odpoveď ministra prinesieme v čísle budúcom.

Pred deanným poriadkom napádali viacerí ablegáti spišských liberálnych ablegátov, menovite Nosza aj Vesterera preto, že pripomáhali fūrštovi Hohenlohe-mu, zakupovať majetky na Tatrách. Patriční ospravedľovali sa, ako vedeli, a ospravedľoval sa aj bývalý minister orby Darányi, keď poukázal na to, že kúpa táto pod istými, štátu prajnými podmienkami sa povolila.

Pri pojednávaní o povýšení platov úradníkov ohlásil sa ľudový Buzáth. Ako v úvodnom článku píšeme, podal návrh o 1200-korunovom minimume bezdannom, ale liberáli boli proti tomu. Žiadal aj to, aby okolní lekári mali tiež vyššie platy — liberáli boli aj proti tomu. Žiadal, že aby úradníci, keď sa im už plat povýši, boli úplne neodvislí, aby mali stanovami osnovaný poriadok služby a podmienky postúpenia. No tu sám Tisza ponáhlal sa osvedčiť, že úradníci jeho nemôžu byť neodvislí a podriadení budú i naďalej disciplinárke. Čo toľko znamená, že budú musieť i naďalej byť kortešmi vlády a prenasledovníkmi ľudu, ináč disciplinárnym vyšetrovaním môžu byť pozbavení chlebaka.

Liberálny ahlegát z Trenčianskej, Haydin, div že sa nepobláznil, tak vychvaľoval Tiszu a povýšenie platov úradníkov. O bezdannom minimume, ako to ľudový Buzáth navrhoval, ani len jediného slova nepreriekol. Veď by mu židia dali!

Ľudový Fr. Darányi žiadal, aby sa nielen platy povýšili úradníkom, ale aby sa vyrieklo, že úradníci nemajú byť dobre platenými direktormi kadejakých sporitelien a iných peňažných ústavov, lebo toto postavenie svoje použijú iba len ku kortešským cieľom. Tiež žiadal povýšenie platu lekárov. Rozumie sa, že liberáli si svojich úradníkov zastali voči návrhu Darányiho.

Smrť. Dňa 17-ho tohoto mesiaca zomrel najstarší kňaz bishupstva spišského, vp. *Jan Jablonszky*, farár na odpočinku v Dolnej Lipnici (Orava). Nebvžtik bol prísneho života kňaz a horlive napomáhal pohyby kresťanskej ľudovej strany. Večné odpočinutie daj mu o Pane!

Popis voličov.

Od 1-ho apríla do 15-ho popisovali sa voličia po celej krajine, vlastne menoslovy voličov sa revidovali a opravovali. Toto opravovanie prevádzajú takzvané popisujúce kommissie, ktoré vysielajú ústredné poverenictva. Veľmi vážna je to vec, ako sa kde prevedie to zostavenie menoslova voličov, preto k poučeniu našich čitateľov uvádzame nasledujúce riadky:

Popisujúca kommissia (pozostávajúca z 3 členov) skrz obecné predstavenstvo oznámi (bubnovaním atď.) aspoň 8 dňami vopred, kedy príde, a kde bude popisovať (obyčajne na dedinskom dome), ako aj koľko obnáša najmenšia daň od štvrt urb. sedenia (od jedného veľkého furtála), ktorá dáva právo hlasu. V určený deň príde; a taká oprava prevádza sa v prítomnosti obecného predstavenstva a trvá obyčajne najviac pol hodinky, lebo sa občania málo starajú o svoje právo, a kommissia na základe rozvrhov daňových (B tabella) len tých popíše, ktorých jej ob. predstavenstvo oznámi, totiž ktorých toto posledné držalo ako novooprávnených v evidencii; novooprávnených popíše do osobitného soznamu, a o vynechaných (na pr. ztratil právo, zomrel atď.) spraví tiež osobitný soznam.

Týchto posledných písomným výrokom upovedomí, že ich vynechala, a udá aj príčinu, že prečo. — **Proti pokračovaniu** popisujúcej kommissie a úradníkov možno za 8 dní od toho času, ako bol v obci popis, podať ponosu (čili I. reklamáciu) na ústredný výbor — ak ale už 8 dní prešlo, tak rovno na ministra vnútra — pre nasledujúce príčiny: 1., že príchod kommissie 8 dňami vopred nebol oznámený a riadne vyhlásený po celej obci; 2., že vtedy nevyhlásili obnos najmenšej dane od štvrt urb. sedenia; 3., že kommissia termín nezadržala; 4., že verejný úradník alebo kňaz odoprel vydať dáta, potrebné pri zostavení a opravení soznamov; 5., že obecní predstavení neboli prítomní pri opravení alebo potrebné vysvetlenia nechceli dať; 6., že niekto — ktorý sa pred kommissiou ustanovil — nebol vyslyšaný. — **Že niekoho** zo soznamu **vynechali**, to treba reklamovať vždy pred ústredným poverenictvom (nie u ministra) a to je reklamácia č. II. Totiž: popisujúca kommissia všetky písomnosti zašle ústrednému poverenictvu, ktoré od 15. apríla začne zostavovať dočasný soznam voličov, a síce pre všetky okresy patričnej stolice. Keď tie dočasné soznamy zostaví, tak ich vyloží k verejnemu nahliadnutiu od 5.—25. mája v svojom sídle v podžupanskej kancelárii, a každej obci pošle jej soznam s rejstrikom novooprávnených a vynechaných. V ten čas (od 5.—25. mája) každý občan má právo prezreť tie soznamy pred-

poludním od 8—12. v prítomnosti jedného z obecných predstavených, a popoludní od 2—6. môže si ich odpísať.

Kto má právo reklamovať? Ohľadom svojej osoby každý, ohľadom druhej osoby ten, ktorý je do soznamu voličov patričného volebného okresu zapísaný, a síce tak proti vynechaniu, ako pre zapísanie. Reklamácie (t. j. prosby o opravenie soznamu) treba zadať vždy písomne u obecného predstavenstva na ústredný výbor v čase od 5—15. mája (aj nedeľa a sviatok sa ráta do termína); tieto reklamácie si môže tiež každý pozrieť, a na ne podať svoje poznámky od 15—25. mája. (Volebný zákon z r. 1899 je chybný; totiž v 147. §-e vraví: rekl. možno podať za 15 dní od vyloženia dočasného soznamu, ale už §. 151. dľa kalendára určuje termín o 5 dní kratší hovoriac: rekl. možno len od 5—15. mája podať. Minister ešte r. 1900. pod č. 134000 vyriekol, že smerodajným je termín od 5—15. mája!)

Reklamovať možno aj viacej osôb v tej istej prosbe a poznámky možno len v tomto jednom páde podať tiež v jednej listine. — Ináče na každú reklamáciu požaduje sa osobitná poznámka. Predstavenstvo dá na požiadanie, soznanie (kvitturitéritvény) o tom, čo stránka zadala, a po uplynutí termínu pošle ich ústrednému výboru. Ústredný výbor potom rokuje o reklamáciach a poznámkach vo verejných zasadaniach od 1—20. júla; poriadok pojednávania dľa okresov a obcí naznačí v oznamoch, aj v poriadkoch, a tenže je tam ináče dňom predtým vyložený. Svoje výroky ústredný výbor cieľom verejného nabliadnutia vyloží od 20—30. júla, a len v málo pádoch doručí (n. pr. niekoho vytre, reklamáciu zavrhnú). V tom čase možno aj appelláciu podať rovno u predsedu ústredného povereníctva (na kráľ. Kuriu.) Aj v tejto appellácii možno nové dôkazy pripojiť.

Reklamácie, poznámky, svedectvá atď. sú oslobodené od kolku (štemplu) a verejní úradníci a farári musia potrebné svedectvá a výfahy zadarmo vystaviť a vydať.

Je žiadúce, aby sa voličia, ktorí predošlého roku neboli zapísaní za voličov, so svojimi dôkazmi pred popisujúcu kommissiu dostavili, lebo dáta je potom ťažšie sbáňať, a potom aj preto, lebo ústredný výbor donáša uzavretia len na základe písomných dát, ktoré dostal od popisujúcej kommissie; a kuria len zriedka kedy nariadi nabavenie nových dôkazov.

Kto do 15. apríla zvršil 20. rok svojho veku, tak — ak vyhovuje aj iným zákonným požiadavkám — má právo volebné. Na bežiace roky platné soznamy možno vždy pozrieť a odpísať v obecnom archíve, len na dočasné sa vzťahujú vyše udané termíny.

Výsledok volieb rozhoduje sa vlastne pri

oprávaní stálych soznamov a menoslovov pri popisovaní. Kolko je našincov, ktorí sú nie zapísaní do menoslova, ačkoľvek by mali byť. Nech každý hľadá, aby svoje dobré právo uplatnil, lebo aj my len tak môžeme sa na niečo zmôcť, keď budeme mať čím viacej právoplatne zapísaných voličov!

D. S.

Oznam.

Pešťbudinskí katolícki veriaci všimajte si lepšie Kruh katolíckych delníkov, ktorý má svoje miestnosti v VIII-om okrese Práter-u. č. 33. Kruh tento bude vydržiavať dňa 24-ho tohoto mesiaca *zábavný večierok spojený s tanečnou zábavou*.

Ďalej v laskavú známosť uvádzame, že katolícki veriaci jozetovskej farnosti usporiadajú dňa 8-ho mája prvú púť ku *Svätému Krížu*. Sprievod púti pohne sa v sobotu, to jest dňa 8-ho mája z jozefovského chrámu o pol 6-tej hodine ráno hneď po tichej svätej omši a pôjde peší až po západné nádražie (nyugoti pályaudvar), kde spojí sa sprievod s viacerými a tam vysadnú na železnicu. Požnosť odstavovať sa budú už dľa sostaveného programu, ktorý dostanú veriaci pri objednaní železničných karát v miestnosti Katolíckeho Delníckeho Kruhu a u pána Vincenta Jonec, spevára. Cena železničnej karty stojí 2 koruny 40 halierov. Pre bližšie a iné úpravy tak pre púť, jako aj pre vyučovanie spevu, miestnosť Kruhu otvorená je každú stredu, štvrtok a sobotu od 7-mej až do pol 10-tej hodiny večer. V nedeľu však hneď po obede od 2-hej hodiny.

Ďalej upozorňujú sa všetci tí členovia tohoto Kruhu, že správa Kruhu vypracuje výkazy o všetkých členovských príspevkoch a milodaroch. Vo výkazoch týchto uverejnení budú i všetci tí členovia, ktorí do 15. mája toho roku nezaplatia svoje príspevky členovské. *Správa.*

BESEDNICA.

Ponosy na posledný tanec.

— Od Zaoska. —

Mnohokrát som už počul po mestách, po mestechách, ba už aj po dedinách všeobecné ponosy na slúžobné devy. Tu mi jedna veľkomožná hovorila:

— Ja neviem, čo sa to len porobilo s tou našou Rézou kuchárkou? Odkedy sa ona pri poslednej tanečnej zábave u «Zlatého Kohúta» obznala s jedným kaprálom, celá sa premenila, celá je zbláznená, vždy roztržitá, neposlušná, hubatá, kdežto predtým bola poriadna, pracovitá, usilovná, pozorná a svedomitá. Každú nedeľu po poludni chodievala aj do kostola na kresťanskú nauku k Františkánom alebo k Jezuitom, včúľ to všetko zanechala, opustila sa. V ničom sa nemôžem na ňu spoľahnúť, všetko mi rozvláči, rozdá. Keď ju pošlem na trh, alebo do sklepu, do kuchyne nakupovať, nemôžem sa jej do-

čkáf; vždy brúsi okolo kasárne. V nedeľu večer nedaj bože sa jej dočkať! Jedného večera vyniesla mi aj fľašu vína z pivnice pod bránu, a podala ju jakémusi vojakovi. Už sa aj obávam, že mi celkom zabudne variť. Môj vždy robí krik, že je polievka nesolená, alebo tak presolená, že sa to nedá požívať, a pečienky mi riadne spáli, alebo nedopeče. Vždy by len driemala, alebo špacirovala tadiaľ, kadiaľ vojaci chodia. Už ju musím zahnať.

Aj naša suseda, pani fiškálka sa tiež veľmi sťažovala na svoju frajcimerku, že jako ona posledný ráz bola na tovaryšskom bále a tam sa obzerala s jedným barbírskym, chudým jako harinek, tovaryšom, že odtedy jakoby bolo sedem diablov do nej vstúpilo.

— Po izbách máme samý prach a nečistotu, a keď ju upozorňujeme, otrčí hneď také pisky na nás, jako vrčiaca suka; môj vždy donese na rukávoch všetok prach so stola z kancelárie, potom je vždy hriech a nepokoj v dome. Iného nerobí, keď má izby vymetať a čistiť, iba díva sa von oknom do barbírskkej officíny a znaky si dáva s tým tovaryšom. Minulú nedeľu nám celú noc vystala, zabavovala sa celú noc u «Červeného Raka» pri verklovej muzike. — Ešte sa pri nej pokazila — hovorila ďalej pani fiškálka — aj naša pätnásťročná pestúnka. Jako tá frajcimerka so sebou ráz pojala na muziku túto pestúnku, už aj tá počala v promenáde sa natahovať s tovaryšami a s vojakmi, a nevinné deti musely pri nich špatné posunky, reči, škaredé žarty vidieť a počúvať. Ráz sa omýkala s jakýmsi uličným «štrícim» a malé dieťa jej z rúk dolu na zem padlo a vytklo si ručičku; porád sora z domu vyhnala túto beštiu.

Nuž to je tak; kde páni neznajú svoje povinnosti náboženské oproti Bohu a viere, tam veru ani sluhovia neznajú potom povinnosti tieto a ani povinnosti oproti svojim pánom a gazdom.

Takéto a podobné ponosy už aj po dedinách možno slyšať nielen na sluhov, ale veru aj na deti, na synov a na dcéry. Už 36 rokov účinkujem a bývam na dedine, veru som nieraz až nazbyt počúval takéto ponosy rodičov.

Tu mi nedávno prišla jedna vdova, matka, s plačom sa mi vyponosovať, že odkedy jej najstarší syn pri poslednom tanci na hody do hriechnej známosti prišiel s jednou slúžobnou devou, odtedy že nič nemá z toho syna, len čo musí slzy vrelé vylievať vo dne v noci nad ním, a nad malými nezaopatrenými svojimi sirôtkami. Vrelé tieto jej slzy nie sú viac vstave jeho pokazené, od nej odvrátené, tvrdé srdce omäkčiť.

— Keď som mu moje naučenie dávala, aby tú hriechnu známost zanechal, aby shliadnul na malunkých svojich bratov a sestry, ktorých moje ruky už nevládzu krmíť, dal mi tvrdú odpoveď: že on veru nebude na moje malé deti pracovať a vyrábať, ani pre ne do vinogradov a do repy na práce a zárobky chodievat. Abych si ich sebe sama chovala a krmila. — Na takúto surovú reč mojeho syna som nebola zvyklá, kde som od malička s ním dosť sa natrápila. Skoro mi od žiaľu srdce puklo.

Keď som sa ho pýtala, či počúval v kostole fašiangových kázeň pána farára, v ktorej on upozorňoval na

hriechy mládeže, pochádzajúce z hriechnych známostí, z nočného túlania, z nočných tancov a na tie nešťastlivé následky takého milkovania sa a nečistej lásky, vysmial aj mňa, aj pána farára, že farár čo vie, to povie na kazateľnici, a že just mne a farárovi na truc bude po nocách chodievat okolo okien farárových s harmonikou, a že keď mu nedám pokoja, uvidím, čo mi spraví. Aj v krčme robil posmech s mláďencami zo slova Božieho. Pre tú sajuhu ani k svätej spovedi viac nechodievá. A keď som ho napomínala, aby sa len rozepamätal na slová zomirajúceho otca, a že trestu Božiemu neujde, tak zvriskol na mňa, že to najmenšie dieťaťko, ktoré som na rukách držala, hneď dostalo krče.

— Nuž a čo-že donieslo mojeho suseda pred časom do hrobu? — hovoril som ja tej rozplakanej vdove a matke — tiež len ten posledný tanec a na ňom spletená hriechna známost jeho syna s dcérou obecného hajníka. Žiadnym spôsobom nedal sa on od nočného túlania, od nočných tancov a od tej hriechnej známosti odstrániť, až ju, aj seba konečne do zlého chýru, do haňby a nešťastlivého stavu doviedol. V celej dedine sa len o nej rozprávalo; ostatné devy pri studnách, pri potoku len o nej robily poznámky, posmechy. Otec syna bil, jemu zlorečil a ho preklínal; matka plakala, bratia a sestry sa haňbili za neho, neopovážili sa skoro nikde ukázať. Hajník sa vyhráždil, že mu dcéru zpotupil, o česť a dobré meno, o poctivosť a svedomie priviedol. V dome byly zvady, kriky, bitky, až konečne otec toho nešťastlivého mláďenca do nemoce upadnúť, následkom čoho aj zomrel. Zprvu sa všetko tajilo, potom sa svedená tanečnica priznala; konečne prišla babica, — haňba sa ukryť nedala — a všelijaké mrzutosti, útraty a neprijemnosti byly na deňnom poriadku. Ten, ktorý si mal vziať dcéru tú hajníkovu, nechal ju tak, zapovrhnuť ju; bolo po česti, po vydaji, po radošach života. Duša nešťastlivej bola jako pretrhnutá, tak, že všeliká bieda a hriechy sa do nej valily jako voda do deravého člňa.

Noční ten tanečník a tulák zostal celkom dokonalým lumpom, korhelom a kmínom. Zprvu síce dával ešte podarunky svojej milenke nešťastlivej z toho, čo matke kradol; konečne aj to vystalo. Pokazil ešte aj iné devy, až konečne zutekal z dediny a opustil sa celkom. Jeho bývalá milenka zostala najhoršia, najpohoršlivejšia osoba v osade. Otec ju z domu vypovedal aj s detekom, a včúf chodí po žobraní. Tak Boh uponížil a potrestal neposlušnú tú mládež.

A či sa chce mnohý a mnohá na cudzej haňbe a škode poučiť? Nie; každý a každá to chce okúsiť na svojej haňbe a škode, bo nechcú rozmýšľať, jaký koniec vezme taká hriechna známost, také nočné túlanie a návštevy, a jaké nešťastie to prináša tu na zemi, a jaké po smrti vo večnosti.

Ja ale každému rodičovi dám radu: Vo vašom kostole snáď už stojí obraz alebo socha sv. Antona Paduanského. On znal zátvrdivých hriechnikov k Bohu privádzať, prečo že sa neutiekaš k nemu za také nezdarne a k nočným hriechom náchylné deti tvoje vrúcnou mo-

dlitbou? Nakloň jeho srdce a uši udelovaním almužny pre chudobných. Drž a čítavaj s deťmi «Posla Sv. Antona». Neľutuj si tie dve korunky — tam sa dočítaš mnoho dobrých príkladov, vyslyšané prosby, čo ťa len a tvojich môže k dobrému povzbudzovať a od zlého vás zachrániť. Keď sa ti kto žaluje, nuž odporúčaj mu «Posla Svätého Antona», nech ho — keď on u nich zavíta a na dvere klope, jako dobrý priateľ — od dverí a z domu nevyháňajú, bo s ním odoženú spolu aj dobrého radcu a otcu nielen telesne chudobných, ale chudobných aj na duši, ktorí tiež potrebujú milodary lásky, dobré naučenie, spasiteľnú radu — a tak mnoho slz si usporia mnohí rodičia.

Boh ťa požeňaj, a Svätý Antonko, priateľ tvojich detí, ktoré, keď už ty nemôžeš ich od nočných hriechov zachovať, On zaiste najde spôsob taký, s ktorým ich On zachová alebo odplaší od nočných hriechov, výstupkov a zlých známostí.

Sťastným sa môže považovať ten človek už na tomto svete, za život ktorého sa toľkí ľudia modlia, ako za lekárnik *Fellera* v Stubici pre jeho podivný *Elsa-Fluid*. Michal Rajtik z Vistuku, o. p. Báhony (prešporská stol.) píše lekárnikovi Fellerovi nasledovný list: «Pochválen Pán Ježiš Kristus! Z hlbokosti srdca nášho ďakujeme Vám všetci za váš požeňanie poskytujúci *Elsa-Fluid*. Keby sa kto chcel presvedčiť o skutočnosti, nech sa ma opýta a ja milerád dosvedčím každému, že: 1. Mária Cajkovič Jánova od bôľov už nevedela čo má robiť, o 3 dni ju Fellerov *Elsa-Fluid* úplne vyliečil. — 2. Jozef Moravčík od bolenia zubov temer zblaznel. Niekoľko kvapiek Fellerovho *Elsa-Fluidu* ho uzdravilo. — 3. Katarína Peško Matejova mala zkaženú krv a myslela, že už musí zomrieť, a hľa, Fellerov *Elsa-Fluid* a Fellerove *Elsa-pilulky* ju behom 4 dní úplne vyliečili. — 4. Tomáš Chorvát strašne trpel na žalúdočnú kŕče, a 1 flaska *Elsa-Fluidu* mu pomohla. — 5. Terézia Križan už od rokov nemohla nohami pohybovať, 3 flasky *Elsa-Fluidu* tak ju vyliečili, že teraz už chodiť môže. — 6. Mária Csajkovics Pavlova už nemohla rukami pobývať, Fellerovmu *Elsa-Fluidu* má čo ďakovať, že je teraz už úplne zdravá a že zase robiť môže. — 7. Michal Ján od rokov trpel na prsné bôle a na pokazený žalúdok, Fellerov *Elsa-Fluid* ho ale chránil. — 8. Ja, Michal Rajtik sám som bol už od rokov ťažko chorý, nemal som žiaden appetít a vždy som ležal; odkedy užívam Fellerov *Elsa-Fluid*, som zdravý, ako chren.» — 12 flášiek alebo 6 duplovaných flášiek *Elsa-*

Fluidu za 5 korún rozosiela franko Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Templom-u. č. 18. (Horvatsko, záhrebská stol.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pohľadia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Noví biskupi. Jeho veličenstvo 13. apríla podpísal vymenovanie veľkovaradského kanonika dra Farkaša *Radnayho* za baňsko-bystrického biskupa a vymenovanie jágerského kanonika dra Alexandra *Párvyho* za biskupa spišského. Zaplnenie biskupstva päťkostolského pre vyskytnuvšie sa ťažkosti predbežne odročili.

Púť do Svätej Zeme a spoločenský výlet do Konštantinnopola. 29-ho apríla pohne sa púť pod vedením debrecinského v. biskupa dra *Ferdinada Wolafka* cez Konštantinnopol do Svätej Zeme. S príležitosti tohoto púťu tiež bude výlet ale len do Konštantinnopolu a jestli osobytne budú sa hlásiť tí, ktorí do Svätej Zeme pôjdu, obrú si potom slavné mesto Egypt. Vrátanie vo dvoch smeroch bude asi: buďto po tejto ceste alebo cez Taliansko. — Cestovatelia oboch smerov cesty zdarma dostanú obsirný plán v centrálnej cestujúcej kancelárii (Budapest, IV., Vigadó-tér 1. sz.) kde sa aj prihlasi na púť prijímajú.

Chýry zo Spiša. V Smižanoch dňa 6. t. m. vypuknul oheň, ktorý Čakovskú paláreň celkom v popol obrátil. — V obci Richnó hrozný zločin spáchal nedávno istý mladenec menom Ján Kurilla, ktorý bol veľmi pijatike od daný. Keď mu jeho starostlivá matka jedného dňa nechcela dať peniaze, lebo znala, že ich aj tak len židovi odniesie, vzal motiku a viac rázy tak ťažko uderil matku po hlave, že následkom utrpených ťažkých rán hneď dokonala. On utiekol, žandári ho ale chytili a levočskému súdu oddali, kde teraz v chládku očakáva zaslúženú prísnu pokutu. Hľa pijatika, pálenka je i matkou mordárstva! — V Podolínci teraz na vrch vyšlo, že tam odtiaľ je zverská matka toho dieťaťa, ktorého mrtvolu asi pred mesiacom pri Eubovni pri brehu rieky Popráda našli a volá sa tá beštia Katarína Marczik.

Kto na svoj majetok

záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požíčkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4¹/₂%-tovej požíčky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požíčka zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Útok proti španielskemu ministerpredsedovi. Pre censúru zavedenú na pošte a telegrafe v Barcelone až teraz došli podrobnejšie zprávy o tom útoku, ktorý spáchal jeden mladý anarchista proti ministerpredsedovi Maurovi. Maura pred budovou okresnej správy chcel práve vysadnúť na koč, keď vrhnuť sa naňho jeden mladý človek. Útočník mal v ruke dýku. Ministerpredseda zúfale sa bránil a útočník len po dlhom zápase bol mu vstave vrazil dýku medzi rebrá. Medzi tým priskočili policajti a srazili útočníka. Maura sám si vytiahol dýku z rany, ktorú utrpel pod štvrtým rebrom; rana je dva centimetre dlhá. Ranený ztratil mnoho krvi, ale stav jeho je nie povážlivý a lekári myslia, že sa mu za 6—7 dní zahojí. Útočník menuje sa Artal, je 19ročný ale predtým bol klerikom, a vystúpil a stal sa z neho anarchista; jeho sestra je mníškou. Policia chytila aj jeho súdruhu, Matiasa Ortela, s ktorým od viac dní sledili za ministerským predsedom. Kráľ Alfons navštívil raneného minist. predsedu a potom odcestoval do Monjuichu. Útok zapríčinil v Španielsku veľké rozčúlenie.

Obet lásky. Ťažký úder stihol dra Aurela Bartala, hlavného župana stolice prešporskej a mesta Prešporka. Jeho 18ročný syn Tibor, ktorý študoval právo — jako z Prešporku oznamujú dňa 13. apríla rano zastrelil sa na byte svojho priateľa právnika Dionýsa Csikyho. Pred osudným skutkom napísal list, v ktorom prosí Csikyho, aby kúpil peknú kyticu z bielych klinčekov a odovzdal ju tomu dievčati, ktoré on tak vrele miloval.

Do Japonska ušli delostrelci. Budapešťiansky hlavný kapitán doštal z Miškovca telegram, v ktorom oznamujú, že z delostreleckého pluku ležiaceho v Miškovci traja vojaci ušli. Úskoci menujú sa kaprál Herman Joackim Lichtmann, ktorý pre uskočenie už viackrát bol trestaný, Juraj Dorcsinecz a Ján Németh. Lichtmann je k dobrodružstvám veľmi náklonnej povahy človek, ktorý pred svojimi súdruhmi celkom verejne vyprával, že by rád išť do Japonska, len aby vedel jako. Ináč na tretí deň po úskoku písal ku pluku list, v ktorom oznámil, že ide do Japonska a aby ho nehľadali, lebo ho beztak nechytia. To už zistili, že Dorcsinecz a Németh išli s ním. K úskoku potrebné peniaze zaopatril Németh; Németh totiž v obci

Baj mal dom aj roľu, ktoré predal, aby prišiel ku grošu. Lichtmann v Budapešti má rodinu a môže byť, že ju pred svojím odcestovaním navštívi.

Keď je ľud nevzdelaný, kadejakí buričia navedú ho na tie najneumnejšie veci, ako to aj nasledovný smutný prípad dokazuje. V obci Kőzép-Apsa — ako z Mármaroszigetu píšu — na nariadenie súdnej stolice merníci už dva roky pracujú na kommasácii, ktorej cieľom je po-

Ruskí vojaci vyberajú sa do Východnej Ázie.

delenie spoločných urbárskych hôr a pašienkov. Práce tieto dni skončili a onedlho mali byť patričnou vrchnosťou odobrené. Obyvateľstvo obce, skoro výlučne Rusíni, už aj počas konania mernických prác skamrali proti veci a odopreli poslušnosť a keď mappy dohotovili, rozčúlenosť dosiahla najvyššieho stupňa. Našli sa totiž buriči, ktorí ľudu natrúbili, že mappy preto byly zhotovené, aby mohli vyberať od nich väčšie dane. Búrenie neostalo bez výsledku, pretože na druhý deň na úsvite ľud napadol mernícku kanceláriu a veľkú železnú škryňu, v ktorej byly všetky písma, knihy a mappy, vyniesli ku kostolu a škryňu rozbijúc, celý jej obsah spálili. Merníci, ktorí na

spálených písma dva roky pracovali, vec oznámili vrchnosti na čo teraz dedinu obsadli žandári aby páchatelov vypátrali. Toto však ťažko pojde, lebo ľud sa sprisahal, že nič nevyzradí.

Zemetrasenie. Tieto dni zas citili na viac miestach zemetrasenie. Tak v Szatmári — ako ztadiaľ píšu — behom desať minút pocítili dva otrasy zeme. V domoch na viac miestach popadaly so stien obrazy a visiacimi

rusky a trochu nemecky s prízvukom poľsko — židovským.

Cigáni v Nemecku. Toto čierne nezdarené plemeno mnoho starostí robí vrchnostiam nielen u nás, lež aj v cudzozemsku. U nás už rozličnými spôsobmi probovali poriadku priučiť kočujúcich Faraonových potomkov, no posavad veru takrečeno bez všetkého výsledku, kdekoľvek sa len osadia, všade ohrozujú verejnú bezpečnosť. Nemecká vláda mala už s cigánmi tiež veľa oštary, natoľko, že v Prusku teraz vydali proti nim energičné nariadenie. Ako totiž z Berlína oznamujú, vláda nariadila, že niže štrnásťročné deti treba cigánom odobrať a zotvoríť ich do polepšovacieho ústavu. V Prusku majú nádej, že týmto spôsobom podarí sa im s cigánmi poriadok urobiť. Môže byť; jak len prefikane cigánčatá z ústavu nepouchádzajú, alebo jak len cez hranicu nevkradnú sa do Nemecka nové cigánske karavány.

Obrovská lavína. Z Viedne oznamujú, že pri tyrolskej obci Sanct-Anton po tieto dni popoludní srútila sa s vrchov taká obrovská lavína, na jakú sa ešte nepamätajú. Lavína bola 1250 metrov dlhá a 24 metrov vysoká. Mohutná spusta snahu zničila mnoho stromov a niekoľko menších domcov, ale na veľké šťastie ľudský život nepoškodila.

Srbskí sprisahanci a ich nepriatelia. V Belehrade spáchaná minuloročná kráľovražda srbskú armádu rozdelila na dve protivné stránky. Po zavraždení kráľovského páru moc dostali sprihaní dôstojníci do rúk a v Belehrade získali si všemohúci vplyv, čo prirodzene vzbudilo žiarlivosť a závisť ostatných dôstojníkov a sprisahali sa proti sprisahaným dôstojníkom. Ne-

šťastnému Srbsku už skoro hrozila vojenská revolúcia, keď cudzie mocnosti zakročily a nazpät zavolaly svojich vyslancov. Srbská vláda po dlhom váhaní sprisahancov z kráľovského dvora odstránila a s týmto diplomatický pomer s cudzími štátmi prišiel do starej kolaje. Srbská vláda teraz chce zakročiť proti tým dôstojníkom, ktorí v armáde proti sprisahancom búria.

Co všetko človek zjije? Istý nemecký statistik vypočítal, že muž stredného vraztu, ktorý má žalúdok v poriadku a dožije 70 rokov, zjije 25.000 kg. chleba, 18.000 kg. mäsa, 40.000 zeleniny, 4000 vajec a vypije asi 500 hl. nápojov. Všetky tieto pokrmy a nápoje stály by asi 47.000 kor.

Krajinský Púť do Lurdu.

Predsedovia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierským požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový púť poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásit sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu pútu: 21. augusta 1904. — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480	korún.
II. " " "	370	"
III./a " " "	215	"
III./b " len s bytom	185	"

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

DOPISY.

Zubrohlava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

Niet človeka bez chyby, a niet srdca bez dobrých náklonností. Sme ľudia, preto nie sme dokonalí. Sme dielo najdokonalejšieho Majstra, preto zas nútno v nás uznať i dobré stránky. Jako u jednotlivých ľudí, tak i v národoch celých javia sa isté pekné vlastnosti. O našom ľude počul som často, že je bojzlivý, nie dost vtípný ku spolublížnému, málo priateľský a ľudský, nepovdážny, mimoriadne nesvorný a závistlivý; no, celé letanie by sa daly poskladať z našich chýb. To je ráz pravda.

Nuž ale tak je to, že s ďalekohľadom i komár vidí sa byť vysokým koňom a kto prez čierne sklo hľadá, celý svet sa mu zdá byť čiernym. Má náš ľud aj pekné vlast-

nosti, len ich treba nezaznávať. Či to bez príčiny menujú slovenský ľud: korunou Uhorského katolíctva? Náš človek pochodí celý svet, vyživí sa i na lade: či to neukazuje na našu schopnosť? Slovák v Amerike má dobré meno. Za krátky čas osvojí si cudzí jazyk; vyzná sa v práci, jakej pred tým jakživ nekonal; robí usilovne: nuž či nám to neslúži ku chvále? «Kreštan», «Posol božieho Srdca», «Posol sv. Antona», «Alkotmány» v každom čísle donášajú výkazy milodarov; to je svedectvo, že náš ľud je tak obetivý, jako žiaden iný v tejto vlasti. Pozrime si horňo-vidiecké kostoly, pýtajme sa: kto tak pekne ozdobil tie stánky Božie? — a povedia nám, že ľud; že ľud od úst si odnime a na česť božiu milerád obetuje. Priklad mám v zubrohľavskom chráme. Pred pár rokami povstal v našom kostole požiar a nenechal nám len očiadnuté múry. Dnes radosť sa po tom kostole obzreť. Čo do ozdoby, stojí medzi prvšími kostolami Oravy. Obetivosť skutočne chudobného ľudu, zaujatost vel. p. farára dala nášmu chrámu terajšiu pôvabnosť. Najnovšie miestny pán učiteľ na vlastné trovy zaobstaral nám sochu Sv. Antona v cene 90 korún. Veriaci z chudobného vašku, ale zo štedrého srdca tak pekne prispievajú do kasy chudobných, jako by to nikto od nich neočakával.

Nech to slúži ku cti božej, ku pochvale nášho ľudu, ku zahaňbeniu jeho osočovateľov. Pánu farárovi prislúcha všeobecná vďaka za zaujatost o ozdobu chrámu, a pánu učiteľovi: Pán Boh zaplať a Vám hojne žehnaj za obetivosť.

Veriaci K—y.

Zo Žlkoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráče prosím tieto moje riadky v Kreštane uverejniť.

V našej obci Žlkovskej (poznámam, že jako nám ju pomadarčili, voláme a píšeme ju takto: Zslkócz) mali sme bež. m. valné shromaždenie nášho potravného spolku v školskej miestnosti pod predsedajúcim dozorným výborom revisora hlav. centra spolku «Handa» z Pešť budína, ktorý účty všetky prezrel a za hodné k potvrdeniu nás členov — uznal.

Preto chopil som sa pera, aby milým čitateľom jedno-druhé sdeliť mohol som o tom našom dosavadnom šafarení, že aký mali sme asi výsledok. Nuž — ak sa nemýlim — bol nasledujúci:

Složeného kapitálu bolo 207 účastin, v hotových peniazoch 2075 korún; z toho za tovar «Hangyi» vydano 12.019 korún 36 halierov; utržené 10.611 3 haliere; čistého zisku ostáva 1310 korún 17 halierov do kassy.

Teda jako vidno — pokročilo sa dost v napredovaní nášho Spolku. Tu dostaneme naše všetky potravné články, ba ešte aj té liehové nápoje.

Ešte ale dovolím si poznamenat i to, že by to malo ešte lepšie ísť u nás a síce preto, že ten ľud náš je doposaváď ešte vždy v tých kazárskych rukách, ktorí narábajú si s ním tak, ako sa im páči. No ja myslím, že snáď príčina s jednej strany je i tá, že ľud náš je

ešte nezkúsený, a preto nie schopný konkurencie. Veliké šťastie nám je ale, že máme na čele spolku nášho horlivého pána organistu, ktorý ako vo všetkom, tak i vo vedení spolku rozumným a svedomitým mužom sa dokázal.

Preto za potrebné držím aby s ľudom byly väčšie styky, poučenia, vysvetlenia, a to, čo si žiada, aby mu aj splnené a vykonané bolo. Lebo to už len sami vieme, že taký spolok nakaždý pád musí mnoho a mnoho urobiť, keď je len aké-také uzrozenie medzi ľudom.

Pozrime si len, jako účinkujú skalické potravné, úverkové atď. atď. podniky; jako té napredujú. No nie len skalické, lež na celom ich okolí všetky vôbec takéto spolky.

Preto bratia, roľníci, remeselníci, ba ešte i vy domkáři a sluhovia (ponevác všetci sme kresťania, teda nerobím rozdiel medzi chudobným a múdрым) rozmyšľajte o tom, že čo vlastne by nám bolo potrebné, aby sme mohli zasadiť sa za našu hospodársku neodvislosť a za samostatnosť!

Ináčej vyslovujem srdečnú vďaku p. Pavlovi Józovi, organistovi, za jeho dosavadnú a neunavlivú usilovnosť!

Roľník, občan.

Pešťbudín.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom oblúbenom «Krešťane».

Som na toľko radostou srdca oplývajúci, že nútený som jedno-druhé sdeliť našim tam doma krajanom. Chcem totiž povedať i ja niečo o tom divadle, ktoré sme my tu pešťianski Slováci mali príležitosť vidieť dňa 16-ho t. m. tojest v sobotu večer, ktoré zariadené bolo tunajšieho «Slovenského Spolku» ochotníkmi. Lebo však aj nám je už sverchovaný čas aspoň len počuť slovo tej potrebnej a nezaobalenej pravdy.

Teda keď dovoli slávna redakcia, nuž poviem aspoň toľkoto:

My v Pešti už vieme, že je národ nie hrstka tých národov, čo sa sem a tam pri pohárikú sídu, a že užitočným spoluobčanom môže byť len ten, kto je pociťvým ľudovým človekom.

Jarné divadlá a zábavy v Pešti bývajú obyčajne skromne navštívené. Teraz? Veliká dvorana v Strelnici bola plná. Bolo tam 400 ľudí. Čo tam bolo neznámych tvári! A jaká radosť žiarila z očí tým «novým» Slovákum pešťianskym, ktorým sa dosiaľ ani vo sne nesnívalo, že by v Pešti i mimo nich Slováci boli.

A potom to predstavenie. Trvalo do polnoci, riaditeľstvo neškrklo z Urbánkových zdíhavých výjavov ani slova, ale tak sa mi zdá, že by to obecnosť i do rána bolo počúvalo. Hralo sa, pravda, dobre — v Pešti sú herci dobrí. Dojímavá historia «Strýdzafa» upútala pozornosť a po jednotlivých dejstvách, ba i po jednotlivých spevoch a výjavoch prepuklo poslucháčstvo v srdečný potlesk. Menovite spevy sa páčili. Nacvičil ich a viedol

naš nateraz prvý slovenský hudobník M. Lihovecký; slečna Ludmila Gregušková (Anička) je dobrá speváčka a sl. Amala Pristašova sľubuje nie menej. Mužské sólove hlasy (J. Ruppelt, Martin.) a J. Volko, Palko daly sa tiež počuť. V ostatných zástojoch byly dobré slečny sl. Anna Pristašova (Veronka), M. Kuzmányova (Eva), Anna Záborská (Stará Hana) a páni P. Timko (Brezniansky), D. Porubský (Kalina), A. Halama (Adam). Drobnejšie zástoje previedli docela slušne p. P. Menichová, sl. Anna Viestova, A. Pristašová, M. Jesenská, A. Pepichova a páni J. Uram, Št. Tadránek.

Ľudové slovenské kroje zadovážili si herci od pešťianskych Bošačanov. Týchto našich bratov z Trenčianskej vyhľadali sme v ich tvrdej práci. Oni bývajú cez zimu, až do letných prác tu v Pešti a zarábajú predávaním ovocia. Zprvu, keď ich jeden člen riaditeľstva navštívil, milí Bošačania veru nedôverovali. Ani im to nešlo do hlavy, že by Slováci v Pešti i divadlá hrávali, a to ešte v ľudových krojoch, tak sa vyslovili. Mali ste však vidieť tie žiariace tváre, keď ich vyše dvadsať prišlo na divadlo! K vôli úplnosti napíšem im i mená, ktoré mi zostaly v pamäti. Bol tam Adam Kašovic, Štefan Kršák, Adam Vavro, Adam Janega, Ján Kusenda, Anna Slimáková, Anna Košovicová a ešte kolkosi. Vďaka im za kroje i za priateľstvo!

Po divadle sišla sa spoločnosť okolo stolov. Spevácky sbor «Kat. Delníckeho Kruhu» spieval naše ľudové jednu za druhou. A keď zavznely piesne v štvorých hlasoch, bolo badať na tvárach veškerého obecnosť prítomného srdečnú potechu a nadšenosť. — Týchto našich bratov z kruhu privítal si Spolok čo najsrdečnejšie. Ako by aj nie, však sme jedni a tí istí.

Tanečnej zábavy tento krát nebolo, ani by nebola bývala na mieste.

Slovom, s divadlom úplne môžeme byť spokojní a Spolku, riaditeľovi, herečkám, hercom zaviazaní sme srdečnou vďakou. Máme za isté, že onedlho bude divadlo zas.

Veselé.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krešťane».

Ja čítam «Krešťan»-a už dosť dávno, ale ešte dopisu som sa nedočítal žiadneho o našej obci, preto chopil som sa pera, aby sdeliť som et. čitateľom, že jako my tu občania veselski nazývame.

My zaoberáme sa tu všetci len roľníctvom; krom toho však máme aj ešte iné podniky a síce: «Úverkový spolok», ktorý chvála Bohu za dobre nám roľníkom slúži ku rozvoju nášho hospodárstva, začo vrelú vďaku vyslovujeme nášmu vel. p. Nikodem Štekláčovi, že nám ho predsa vydobyť ráčil.

Mimo Úverkového spolku máme ešte aj «Potravný Spolok», ktorý tiež dobre prekvitá. A zároveň tohto prosíme Vás pánovia, majte sa vždy spolu radi, aby sme

vždy ďalej a ďalej mohli donášať potešiteľnejšie zprávy v našich časopisoch a to síce také, žeby každému muselo srdce zabúchať od radosti, keď ich bude čítať. Ovšem, dobre viete, že len tam sa dá zadarmo a prospešne pracovať, kde takýto spolok je v rukách našich, o dobro ľudu zaujatých mužov, ktorí nepracujú výlučne len sami pre seba, lež pre všeobecné dobro ľudu, a kde je spolok neodvislý. Kde tohoto niet, tam nemožno, aby spolok zadarmo a prospešne účinkovať mohol.

Teda bratia, nedajte sa vodiť za nosom našim nepriateľom, ktorí do úžeri by nás chceli voviesť, lež napredujme to, čo je pre nás prospešné: *dobré skutky, pravdu, zákon a spravodlivosť.*

Na konci môjho dopisu tak Vám bratom, jako i Vášmu vodcovi Nikodemovi *Stekláč* privolávam: Na zdar! Žíte vo spolok v kresťanskej láske.

P. L., priateľ ľudu.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	1 koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Andrej Solivajc. Ráďte nám niečo poslať, keď máte hotové.

K. F. v Trenčine. Každé uverejnenie stojí 2 kor.; pri posielaní peňazí za oznam treba aj ohlas napísať na poštovú poukážku, aby ako peniaze, tak aj oznam razom došli.

Karol «P—ský» Amerika. Do Ameriky stojí 8 korún a do Prajska 6 korún.

J. J. Sz. Sťažnosť vašu oddali sme administrácii, aby vám poslala nedošlé čísla.

Biacovce. Teda vaši ľudia chodia si dať židovskému krémárovi vlasy strihať? Ha-ha-ha! A či ich aj holi? Smej sa svetu! V Uhorsku, vo Spiši je obec Biacovce, a v tejto obci stal sa ten zázrak, že si chodia chlapi židákovi-krémárovi vlasy dať strihať a bajúzy babrať. Chcu byť akisi pekní. Úbohé Biacovce!

Jeden volič, A. P. S vašim dopisom musíme trochu pomeškať, aby sme sa úplne presvedčili o tom, zdáliš terajší vyslanec skutočne nemieni vystúpiť. Lebo ak ten pán vystúpiť chce, a my by sme písali o ňom že nechce, nuž mohol by nám zazlievať že vedome písali sme nepravdu o ňom.

St. S. V. Všetky peniaze nemusíte spláčať, ale na tú ostatnú rátu môže vás súd odsúdiť. S jakým paragrafom? S takým, že kto je čo dlžen musí zaplatiť. Čo sa bez písma a bez svedka zplatí, to má platnosť len pred svedomím a pred Pánom Bohom vševedúcim; sudcovia sú ale nie vševedúci, oni musia súdiť dľa dôkazov. Nuž, na to majú písomný dôkaz, že ste boli toľko a toľko dlžen, ale nebudú mať dôkaz na to, že ste všetko zaplatili. Patričný ale môže falošne prisahať pred súdom, a vtedy prehráte.

Jeden farník V. A čo môže ľudový kandidát za poklesky vášho pána? Vaša žiadosť sa tiež nemôže len tak na jeden úder splniť; tu treba vyslyšať obe stránky, aby sa nespravodlivo nepokračovalo. Medzitým hľadte si pomáhať, ako viete. Taký dopis, a to bezmenný, uverejniť nemôžeme.

«Obchodník» v Brezove. Komora obchodnía a priemyselná dáva vývod v záležitostiach verejných lifrovačiek. Tam majú v evidencii aj podrobnosti o lifrovačke.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštan», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena? Akiste žiadna.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Oswald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Oswald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat).

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Ježiš priateľ dietok. Modlitby a piesne (80 s nótami) pre kat. školské dietky. Cena v plátne viazaného výtisku 70 halierov. Strán 344, piesní 248. — Táto

knížka behom desať rokov päťkrát vydaná bola, dovedna v 48 tisíc výtiskoch. — K dostaniu je u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostat. pošta Liptó-Rózsahegy. Za vopred zaslaných 13 korún 50 halierov pošle 20 výtiskov frankované.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knížka je praktične zostavená a osozná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Znížené ceny. Knížka: «K čomu vedie opilstvo» smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu stojí odtiaľ miesto 20 hal. len 12 halierov. Dvadsaťpäť kusov 2 koruny 50 hal. 50 kusov 4 koruny. Za tie isté znížené ceny dostať aj knižočku «Chlieb Svätého Antona», alebo: «dva obrázky z pobožného života» od Zaoska. Pre tieto knižky máte písať takto: «Posol Svätého Antona». Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatelia na «Posla Sv. Antona» obdržia jednu z týchto knižoček zdarma.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v kníhtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «Posla Sv. Antona». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knížka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «Posol Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré naše knihy a časopisy!!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. Pšenica: tiská K. 8.05—8.70, peštianska K. 8.00—8.50, belehradská K. 8.00—8.55, banátska (76 kilogramová) K. 7.00—8.90. — Raž: K. 6.35—6.60. — Jačmeň na krm K. 5.80—6.10. — Ovos: prvotriedny 5.75—6.00, druhotriedny 5.60—5.85. — Kukurica: K. 5.30—5.40. — Repica: K. 10.35—10.55. — Prosó: K. 5.30—5.40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	14.40	13.80	13.20	12.50	12.40	12.00	11.60
			č.	7	7½	8	
			K.	10.80	9.60	5.80	

Otruby: K. 4.20, hrubé K. 4.30.

Datelinové semä: lucerna K. 54.00 do 62.00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4.00—4.40, žlté K. 5.00—6.00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bdb: K. 7.75—8.00, tmavý K. 6.50—6.80, drobný K. 8.50—9.00, tarkavý K. —. Hrach: K. 12.—13.00. — Šošovica veľká čistá K. 14.00—15.00. — Konopné semä: K. 9.00—9.25. — Lanové semä: prima K. 12.90—13.00. — Rasca: K. 29.00—30.00. — Mak: sivý K. 24.50—25.00, modrý K. 26.00—27.00. — Ladník: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 69.00—69.50, kockový K. 71.00—71.50, kandis biely K. 72.00, žltý K. 68.50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 46.00 prima ruský (***) K. 43.00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 14.25—14.50, slavanský (1903) K. 14.25—14.75 za 50 kilogr.

500 zlatých vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní Bartillovej ústnej vody, jedna flaska 35 kr. prinavrátilo sa bolenie zubov alebo zápach. Z úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakih napobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebolak, dostaniu, pošlem 7 fliaš za 2 zl. 60 franko. Jednu flášu nepošlem.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Saehsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomosti a bez výloh snadno a poctive zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen
Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 400 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

JÁN KONRÁD

I. hodinová dielňa a výnimečný obchod
v **BRNE** (Česko).

Hľadajú sa s dobrej rodiny pochádzajúci 14—15 chlapeci za učňou,

ktorý v rezbárčine dreva úplné vycvičenie dostanú do sochárskej umelecko-dielne p. **Hölzel Mór a synovia, Bártfa, Kossuth Lajos-u. č 7.** Bližšie vysvetlenie v kancelárii ústavu možno dostať.

4. pári topánok za 6 korún!

Následkom veľkého množstva topánok, čo už len krátky čas trvať bude, možno dostať 1 pár mužské a jeden pár ženské šnorujúce topánky, 1 pár mužské a 1 pár s mocným klin- ciami pribitými podošvami. Všetky 4 pári zhotovené sú dla najnovšej vzorky. Ženské po mode topanky

Veľkosť dla cm.

Všetkie 4 pári stoja len 6 korún.

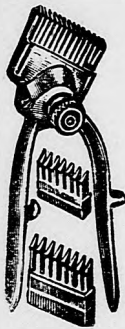
Zásielky len na poštovú dobierku sa vybarujú.

Premenenie, alebo peňazi spätky poslanie sa uisťuje.

Schuhexporthaus Krakau, Fach 63.

Polovlnené sukne v rozmanitých farbách, dobrej jakosti 1 kus po 65—70 kr. **detské sukienky 20 kr. dobierkou zasiela: ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. Jimramov Morava. Tovar, jestli sa nehodí, prijmem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť je vylúčená.

Na 8 dňovu próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlas, a zaväzujem sa tu istú behom 8 dni späthy prijať a tak tiež aj peniaze späthy poslať. Mašina je 61 cmr. dlhá, fajno nikli- rovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nsmela ani v jednej domácnosti chybeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 defoch za štvrt roka zošporujeme,

Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnosti je jazno brusená 2 zl. Kónské nožnice, voľačo pre gazdov neo- ceniteľného len 4 zl.

Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad diefni.

LEO LATEINER — WIEDEN, —
I., Fleischmarkt 17—42.

Najlepšie

Koše

dodáva známa firma,

JOSEF MECERA

v Celakovicich (Čechy).

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosvesefuje, za čo dobre stojime: pri lámke, lúpání, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach. migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčoch, proti

Nietajni
prostriedok

hlavných nemociach, chlad- ných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mo- krosti postele, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti zá- ratu, zlomi sluchu, nemo- ciach nervov, influenze, 20-ročné choroby, boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neúžitocnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetiční križ nr. 86967 na základe svojej vymebranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

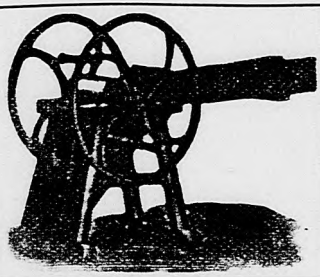
Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch, ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Strovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mačkadlá** na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo. **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

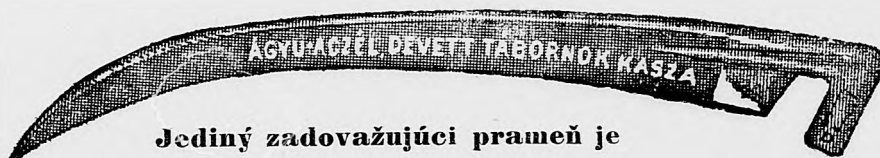
v Bytči (Nagy-Bittse).

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená zhotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-É,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosa generála Devetta z delovej ocele sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
95 kr.	1 zl.	1 zl. 00 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. Diadal náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici. S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 rokov kosiť. Jedno nakovanie dosť na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Vo svoj vlastný prospech

nech pozoruje ctené obecenstvo na nasledujúce:

Svetoznámy Fellerov Elsa-Fluid, ktorého jediným dorábateľom je Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Templom-u. č. 18. (záhrebská stolica), pre jeho mimoriadnu dobrotu a zvlášte významné vlastnosti v celom svete na každej výstave najprvšie vyznamenania a odmeny obdržal. Na tisíce je tých objednávok, ktoré lekárnik Feller z každého kraja na svete obdrží denne cieľom jeho dôroby chýrneho Fellerovho Elsa-Fluidu a Fellerových Elsa-Piluliek.

Temer všade je známo, že Fellerov Elsa-Fluid neprevyšene dobre účinkuje pri najviacerých nemocách ako k. pr. pri kašli, influense, zimnici, lámke, lúpani, pri bolesti prsú, hlavy a zubov, pri klaní, krčoch, pri očných nemociah, žalúdočnej chorobe, pri zachrípnutí, zašľajmovaní, pri nervových chorobách, slabosti, bolesti chrbáta, pri oslabení očí, pri zápaleniach, popáleninách, vredoch, pri závrate, pri opuchlinách, pri horúčosti, besnivosti, hrdlových chorobách, ťažkom dýchaní, pri nechuti k jedlu a mnohých iných chorobách.

«Nesvedomiti napodobovatelia» ale tak mysleli, že keď naničhodné babraniny dorobia a pod podobne znejúcim menom do obehu donesú, dobré meno svetoznámeho Fellerovho Elsa-Fluidu využítajú, tak mysleli, že tí ľudia, ktorí o napodobneninách znejúci oznam čítajú, snáď pomýlia Fellerov Elsa Fluid s napodobneninami a na miesto Fellerovho Elsa-Fluidu tie napodobneniny objednávať budú.

Zeby aspoň čítajúce obecenstvo bolo ochránené, upozorňujeme ho, zeby také napodobneniny na žiaden pád neobjednávalo a nekupovalo.

Pozorujte, lebo len Fellerov Elsa-Fluid je pravý a chráňte sa od všelijakých bezcenných napodobnenín.

Pozorujte, aby ste či to už lacnými cenami, či podobne znejúcimi menami neboli zavedení!

Pozorujte, aby ste Fellerov pravý Elsa-Fluid a pravé Fellerove Elsa-Pilulky len u Eugena V. Feller, lekárnika v Stubici, Templom-u. 18. (záhrebská stolica) objednávali. Keďže ale na vašom bydlacom mieste chcete pravý Fellerov Elsa-Fluid kúpiť, vtedy tým skorej máte dať pozor, že len Eugena V. Feller, stubického lekárnika výrobky máte pýtať a porovnajete spolu pakovanie, vignettu a ochrannú známku. Našli sa už tiež aj takí napodobovatelia, ktorí sú tak nesvedomiti, že ešte aj barvu vignetty na fľaške prilpepenej, vonkajšie znaky ochrannej známky, ba aj podobu samej fľašky napodobnovali, len aby ctené obecenstvo tým ľahšie zaviedli.

Tých 60.000 poďakovacích listov, ktoré lekárnik Eugen V. Feller z každej čiastky sveta dostal, každému k službám stoja, každý ich môže v pôvodine prečítať a od odosielateľov týchže listov môže sa pýtať, aby si presvedčenie nadobudnul o tom, že týchto 60.000 ľudí jedenkaždý bez všetkého napomenutia a len zvdacnosti a vlastnej pohnútky písali týchto mnoho pekných listov.

Dôležité!

Do vďačnej pozornosti sa odporúča ešte ctenému obecenstvu, zeby pravý Fellerov Elsa-Fluid zavčas objednali a nečakali dotedy, keď už na tento výtečný liek páľčivú potrebu majú. Známo je aj to, že lekárnik Feller dostane tisíce objednávok, takže objednávateľom viacrás dlho treba čakať. Ponevác ale Fellerov Elsa-Fluid čím je starší, tým je lepší a ponevác je odporúčajúce, aby tento účinkujúci prostriedok vždy bol pri ruke, vo svoj vlastný prospech robia, keď ho čím prv objedajú a tenže doma stále napohotove držia.

Pravý **FELLEROV ELSA-FLUID** (Fellerov-Fluid v essencií príjemne voňajúcich bylín so známkou «Elsa») musí na všetkých úpravách a na každej fľaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a одобrený.

Ceny na dobierku alebo pri vopred saslani peňazi :

12 fliáš alebo	6 duplovaných fliáš	5 korún	--	hal.
24 "	"	12 "	"	8 " 60 "
36 "	"	18 "	"	12 " 40 "
48 "	"	24 "	"	16 " -- "
60 "	"	20 "	"	20 " -- "

Snávodom k upotrebeniu, s portom a škatulou. Niže 12 fľašiek sa nepošle.

Len Fellerov-Elsa-Fluid je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztrati žiadučno je písat list rekommandovaný.

Ku Elsa-Fluidu odporúčajúce, ako najlepšie, najlacnejšie a tisícraz vprobovaný prostriedok na prehnanie Fellerove Elsa-Rebarbara-pilulky.

Úplne neškodné. Účinkujú rýchle, iste, bezboľastne, zvyšujú chuť k jedlu a napomáhajú trivene, čistia a uľavujú bóle a choroby žalúdočnej a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) spolu s návodom užívania 4 koruny franco. Nesčíselné uznania a poďakovacie listy!

ZDARMA dostanú objednávateľia po každom opätovne objednanom tuete Elsa-Fluidu 1 flasku.

Osem ročné dievča cez celú zimu trpelo na nohi bolenia a kroz «Elsa-Fluid» za jeden týžden celkom vyzdravelo.

Josef Kraják
Nemcsény (Tekovská stol.).

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napiše adresu jediného dorábateľa.]

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utcza 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika Jozefa Töröka, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni «Nádor» dra Eggera Váci-körut č. 17. a v lekárni Bélu Zoltána, Szabadság-tér.

Chránme sa od napodobnovateľov.

Na proty blavy bolenia hučanie v ušach, zubov, žalúdka, pichaniu, ranách, slovom pri všetkých nemocáh s dobrým úspechom účinkuje «Elsa-Fluid».

Juraj Király
Svätý-Lavrince (Barananská stolica).